

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN LAUSUNTO,

annettu 30 päivänä lokakuuta 2019,

ehdotuksesta asetukseksi euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen ohjauskehyksestä

(CON/2019/37)

(2019/C 408/03)

Johdanto ja oikeusperusta

Euroopan keskuspankki (EKP) vastaanotti 9 päivänä syyskuuta 2019 Euroopan unionin neuvostolta ja 18 päivänä syyskuuta 2019 Euroopan parlamentilta pyynnön antaa lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen ohjauskehyksestä ⁽¹⁾ (jäljempänä 'ehdotettu asetusta').

EKP:n toimivalta antaa lausunto perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 4 kohtaan ja 282 artiklan 5 kohtaan, koska ehdotetulla asetuksella on merkitystä perussopimuksen 127 artiklan 1 kohdassa ja 282 artiklan 2 kohdassa sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 2 artiklassa tarkoitetun Euroopan keskuspankkijärjestelmän keskeisen tavoitteen eli hintavakauden säilyttämisen kannalta sekä unionin yleisen talouspolitiikan kannalta, hintavakauden tavoitetta kuitenkin rajoittamatta.

Tämän lausunnon on antanut EKP:n neuvosto Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 17.5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

1. Yleiset huomautukset**1.1 Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen ohjauskehyksen yleiset tavoitteet**

Viiden EU-johtajan 22 päivänä kesäkuuta 2015 antamassa raportissa korostettiin tarvetta täydentää Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) taloudellista ja institutionaalista rakennetta. Siinä painotettiin erityisesti, miten tärkeää on korjata kriisin aikana havaittu eriytyminen ja aloittaa uusi lähentymisprosessi. Raportissa esitettiin, että "kestävä lähentyminen edellyttää myös laajempaa politiikkakokonaisuutta, joka kuuluu otsikon 'rakenneuudistukset' alle. Kyse on siis uudistuksista, joilla pyritään uudenaikaistamaan talouksia ja näin lisäämään kasvua ja työpaikkoja" ⁽²⁾.

Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävällä talousarviovälineellä pyritään tukemaan paitsi rakennepolitiikkaa myös julkisia investointeja jäsenvaltioissa, joiden valuutta on euro, maksamalla hankekohtaisia varoja. Valuuttakurssimekanismiin (ERM II) osallistuvat jäsenvaltiot voivat osallistua myös lähentymistä ja kilpailukykyä edistävään talousarviovälineeseen vapaaehtoisuuden pohjalta (jäljempänä yhdessä jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, kanssa 'talousarviovälineeseen osallistuvat jäsenvaltiot').

Jos lähentymistä ja kilpailukykyä edistävää talousarviovälinettä sovelletaan menestyksellisesti, sen odotetaan tällä perusteella parantavan talouden toimintaa ja johtavan julkisten menojen kasvua paremmin edistävään koostumukseen, mikä vaikuttaa myönteisesti euroalueen talouksien potentiaaliseen kasvuun ja häiriönsietokykyyn. Tämän seurauksena lähentymistä ja kilpailukykyä edistävä talousarvioväline edistäisi EMUn joustavaa toimintaa ja EKP:n rahapolitiikan tehokkuutta. Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävälle talousarviovälineelle pitäisi antaa riittävät varat, jotta se kykenee täyttämään suunnitellut tavoitteensa.

⁽¹⁾ COM(2019) 354 final.

⁽²⁾ Ks. raportti "Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistely", jonka on laatinut Jean-Claude Juncker tiiviissä yhteistyössä Donald Tuskin, Jeroen Dijsselbloemin, Mario Draghin ja Martin Schulzin kanssa 22 päivänä kesäkuuta 2015, s. 7, saatavilla komission verkkosivustolla www.ec.europa.eu.

1.2 Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen hallinnointi

Ehdotetulla asetuksella otetaan lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen hallintokehitys kaksivaiheisesti käyttöön. Ensinnäkin siinä ennakoidaan koko euroalueen uudistus- ja investointiprioriteetteja koskevien strategisten suuntaviivojen antamista. Toiseksi siinä ennakoidaan seuraavassa vaiheessa yksittäisiä euroalueen jäsenvaltioita koskevaa ”maakohtaista ohjausta”, jonka on oltava johdonmukaista strategisten suuntaviivojen ja neuvoston maakohtaisten suositusten kanssa. Maakohtaisen ohjauksen perusteella jäsenvaltiot yksilöisivät tämän jälkeen mahdollisia uudistus- ja investointipaketteja, jotka ne esittävät komission arvioitaviksi. Neuvosto päättää tämän jälkeen poliittisesta ohjauksesta ja strategisista suuntaviivoista keskusteltuaan euroryhmässä ja komission aloitteen perusteella.

Lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen hallinnoinnin pitäisi olla mahdollisimman pitkälle yhdenmukainen EU-ohjausjakson ja kaikkien muiden olemassa olevien talouspolitiikan koordinoituneiden mekanismien kanssa. Tällä varmistettaisiin tarvittava yhdenmukaisuus prosessien ja menettelyjen välillä. Ehdotetussa asetuksessa tällaiseen yhdenmukaisuuteen pyritään neuvoston euroalueen huippukokouksen aikana vahvistamassa strategisessa ohjauksessa sekä euroryhmässä käytyjen keskustelujen jälkeen euroalueen suosituksissa. Siinä korostetaan myös, että maakohtaisen ohjauksen ja maakohtaisten suositusten on oltava yhdenmukaisia, koska maakohtaiset suositukset ovat EU-ohjausjakson kulmakivi. Koska jäsenvaltioiden esittämien uudistus- ja investointipakettien asema talouspolitiikan koordinoituneissa prosesseissa perustuu perussopimuksiin, komissio arvioisi niitä, seuraisi niiden täytäntöönpanon etenemistä ja olisi aloitteellinen strategisten suuntaviivojen ja maakohtaisten ohjeiden laatimisessa.

Kuten tällä hetkellä ennakoidaan, olisi lisäksi olennaisen tärkeää, että jäsenvaltioiden esittämiä uudistus- ja investointipaketteja arvioidaan yhteisesti sovittujen maakohtaisten poliittisten tarpeiden perusteella, koska uudistus- ja investointiprioriteetit vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Tästä syystä maakohtaisten suositusten – joita komissio jo antaa vuosittain ja jotka neuvosto hyväksyy osana EU-ohjausjakson prosessia – pitäisi olla tärkein vertailuarvo jäsenvaltioille, ja niiden pitäisi nimenomaisesti viitata olemassa oleviin maakohtaisiin suosituksiin, kun ne esittävät uudistus- ja investointipakettejaan. Koska komission maaraporteissa, joita annetaan neuvoston maakohtaisten suositusten yhteydessä, on yksilöity vuodesta 2019 lähtien tärkeitä rakennepoliittisia tarpeita ja keskeisiä julkisten investointien kohteita jäsenvaltioiden tasolla, ne ovat asianmukainen vertailukohde laadittaessa kansallisia uudistus- ja investointipaketteja. Maakohtaisessa ohjauksessa pitäisi tämentää tarpeen mukaan maakohtaisia suosituksia.

Käytännössä ja sen mukaan, milloin lähentymistä ja kilpailukykyä edistävään talousarviovälineeseen liittyviä uudistus- ja investointipaketteja esitetään komissiolle arvioitaviksi, edellisen vuoden maakohtaiset suositukset pitäisi ottaa talousarviovälineen vertailukohteeksi. Kun komissio arvioi jäsenvaltioiden esittämiä uudistus- ja investointipaketteja, se voisi ottaa huomioon myös kuluvan vuoden maakohtaiset suositukset siltä osin kuin ne julkaistaan ajoissa.

Edellä mainitun etenemistavan pitäisi kaiken kaikkiaan edistää sitä, että maakohtaiset suositukset säilyvät tärkeimpänä vertailuarvona, sekä varmistaa sisällön yhdenmukaisuus kaikissa olemassa olevissa koordinoituneissa menettelyissä, erityisesti EU-ohjausjaksossa, ja määräajassa. Tässä yhteydessä lähentymistä ja kilpailukykyä edistävä talousarvioväline voisi osoittautua arvokkaaksi, kun siinä keskityttäisiin jäsenvaltioiden hankalimpiin talous- ja veropolitiikan haasteisiin.

1.3 Muita pohdintoja

Koska lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen tavoitteena on tukea rakennepoliittikkaa ja julkisia investointeja kilpailukykyyn ja lähentymisen edistämiseksi, on tarpeen käydä talousarviovälinettä koskevien keskustelujen lisäksi muita keskusteluja siitä, miten perustetaan makrotalouden vakautusjärjestely, joka puuttuu edelleen euroalueen tasolla. Tällainen järjestely on olemassa kaikissa rahaliitoissa, jotta voitaisiin paremmin vastata sellaisiin talouden häiriöihin, joita ei pystytä hallitsemaan kansallisella tasolla ⁽³⁾. Kuten EKP on aiemmin korostanut ⁽⁴⁾, yhteinen makrotalouden vakautusjärjestelmä lisäisi, jos se on tarkoituksenmukaisesti suunniteltu, talouden häiriönsietokykyä talousarviovälineeseen osallistuvissa jäsenvaltioissa ja koko euroalueella, ja se tukisi tällöin myös yhteistä rahapolitiikkaa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi fiskaalisen vakautusjärjestelyn tulisi olla kooltaan riittävä.

Tämä lausunto julkaistaan EKP:n verkkosivuilla.

Tehty Frankfurt am Mainissa 30 päivänä lokakuuta 2019.

EKP:n puheenjohtaja
Mario DRAGHI

⁽³⁾ Ks. yleiset huomautukset lausunnossa CON/2018/51.

⁽⁴⁾ Ks. yleiset huomautukset lausunnossa CON/2018/51. Kaikki EKP:n lausunnot julkaistaan EKP:n verkkosivuilla osoitteessa www.ecb.europa.eu.